

Molitva

O, Sve-Milostivi Gospode! Vreme brzo prolazi. Čula se bune. Um neobuzdano skače. Maja obmanjuje. Tri vatre plamte. Pet napasti muče. Prijatelji uznemiravaju. Bolesti dosađuju. Vrelina leta prži. Muve, komarci, bube i škorpioni razdražuju. Draži sveta primamljuju. Ne mogu ni da se koncentrišem ni da meditiram. Ništa ne mogu da postignem na duhovnoj stazi bez Tvoje milostive naklonosti. O, Gospode! Ti si okean milosti. Blagoslovi me. Ako dobijem kap iz toga okeana, hoće li on zbog toga presušiti?

O, Obožavani Gospode! Ljudi objavljuju da si Ti Dinanat (Gospodar davanja), Karuna Sagar (Okean samilosti), Anata Rakšaka (Zaštitnik siročadi). Ti si spasio Ahaliju, Dropadi, Praladu, Druvu, Gađendru, ali u mome slučaju nisi učinio ništa. Još uvek sam u patnji, agoniji i mraku. Plačem i dozivam Tvoju milost i pomoć. O, odsutni posedniče ovoga sveta! Gde si nestao?

O, Samo-blistajući Gospode! Riba bez vode ne može da živi. Suncokret ne može da opstane bez sunca. Pativrata ne može bez svoga muža. Um ne može da živi bez prane (vitalne energije). Plamen lampe ne može da gori bez ulja. Isto tako, ja ne mogu da živim bez Tebe. O, Gospode, dođi mi, dođi, ustoliči se u mome srcu. Ti si prana mojih prana. Ti si Duša moje duše.

Ti si Božansko Svetlo. Ti si Svetlost Znanja. Ti si Uklonitelj tame. Ti si Vrhovni Guru. Ti si izvan domašaja uma i govora. Ti si izvan svakog ograničenja. Ti si Nad-duša. Ti si Jastvo ovoga svemira.

Ti si samo-svetleći. Ti si bez delova, bez radnji, bez udova, bez ijedne mrlje ili mane, bez rođenja i smrti. Ti si naš Otac, Majka, Brat,

Prijatelj, Guru, Rođak, i jedino Utočište. Ti si otelovljenje Mira, Blaženstva, Znanja, Energije, Moći i Lepote.

O, Sve-Milostivi Gospode! Neka uz Tvoju naklonost spoznam Istinu! Neka uvek gajim uzvišene misli! Neka spoznam sebe kao Božansku Svetlost! Neka služim ljudskom rodu sa Atma Bavom (duševnim osećanjem)! Neka budem lišen pohlepe, pohote, egoizma, ljubomore i mržnje! Neka u svim bićima opažam jedino skladno Besmrtno Jastvo! Neka spoznam Bramana sa čistim razumevanjem!

Neka me ta Svetlost svih svetlosti uvek vodi! Neka On očisti moj um od svih nečistoća! Neka me On nadahne! Neka mi podari snagu, hrabrost i krepkost! Neka ukloni koprenu uma! Neka ukloni sve prepreke na duhovnoj stazi! Neka učini moj život srećnim i plodnim! Klanjam Ti se, Bože bogova, Božanstvo božanstava, Bramane Upanišada, Potporo maje i Išvare (ličnog Boga)!

Uvod

Ko je svetac? Onaj ko živi u Bogu ili Večitom, ko je lišen egoizma, dopadanja i netrpeljivosti, sebičnosti, taštine, posesivnosti, požude, gramzivosti i srdžbe, ko je obdaren jednakim viđenjem svijeta, uravnoteženim umom, milosrđem, tolerantnošću, pravičnošću i kosmičkom ljubavlju, i ko ima božansko znanje – taj je svetac.

Sveci i mudraci su blagoslov za čitav svet. Oni su čuvari nadmoćne božanske mudrosti, duhovnih snaga i neiscrpnog duhovnog bogatstva. Čak i kraljevi saginju glave pred njihovim lotos-stopalima. Kralj Đanaka rekao je Jađnavalkji: "O, prečasni mudraču! Zahvalan sam tvojoj uzvišenoj svetosti za dobijanje drevne mudrosti Upanišada putem tvojih plemenitih i veličanstvenih pouka. Pred tvoja stopala polažem i nudim celo svoje kraljevstvo. Ubuduće, ja sam tvoj sluga. Iščekivaću te poput sluge."

Takva je velikodušna priroda svetaca i mudraca. Samo njihovo postojanje inspiriše ostale i podstiče ih da postanu nalik njima i dostignu isto stanje blaženstva koje oni poseduju. Da njih nema, ne bi bilo ni duhovnog poleta ni spasenja ni za koga od vas. Njihova je slava neopisiva. Njihova mudrost je nedokučiva. Duboki su poput okeana, postojani poput Himalaja, čisti kao himalajski sneg, blistavi kao sunce. Njihovom milošću i satsangom (druženjem sa svetima) čovek prelazi ovaj strašni okean samsare, tj. rađanja i umiranja. Biti u njihovom društvu je najviše obrazovanje. Voleti ih je najviša sreća. Biti u njihovoj blizini je istinsko vaspitanje.

Sveci lutaju od sela do sela i šire božansko znanje. Kreću se od vrata do vrata i prenose mudrost. Uzimaju tek malo sa svoje golo održanje, a daju ljudima najviše obrazovanje, kulturu i

prosvetljenje. Sam njihov život je uzoran. To da li drže predavanja ili ne, od malog je značaja.

Jedino sveci i mudraci mogu biti pravi savetnici kraljeva, zato što su nesebični i što poseduju najvišu mudrost. Samo oni mogu unaprediti moralnost masa. Jedino oni mogu pokazati put za dostizanje večne sreće i besmrtnosti. Šivađi je imao Svamija Ramdasa za svoga savetnika, a kralj Dasarata je imao Maharišija Vašištu za svog.

Proučavaj živote svetaca, i smesta ćeš biti inspirisan. Pamti njihove izreke, i odmah ćeš se oduševiti i uzdići. Hodaj po otiscima njihovih stopala, i oslobodićeš se patnje i žalosti. Zato knjiga "*Životi svetaca*" treba da bude tvoj stalni priručnik. Treba da je uvek u tvome džepu, i pod tvojim jastukom.

Ne pripisuj svecima nedostatke usled svoga doša-drištija iliti urokljivog oka. Ti nisi u stanju da proceniš njihove vrline. Budi ponizan i sedi kraj njihovih nogu. Služi ih srcem i dušom, zadrži ih u svome vrtu, izbriši svoje sumnje. Dobij uputstva i sprovodi ih sa potpunom ozbiljnošću. Sigurno ćeš biti blagosloven i srećan.

Svaka škola, svaki fakultet, svaki pansion, svaki zatvor, svaka ustanova, svaka kuća trebala bi da ima sveca za svoga upravnika. Svetaca ima u izobilju. Ali vi ih ne želite. Nećete da im pridete. Ne želite da ih služite. Ne stremite ka višim stvarima. Savršeno ste zadovoljni nekakvim razbijenim ljuskama i komadićima stakla. Nema žeđi ni duhovne gladi u vama za postizanjem višeg božanskog znanja i unutaršnjeg spokoja.

Među svecima i mudracima ne postoje kaste, i zato se ne obazirite na njihovu kastu. To vam neće biti od koristi. Tako ne možete upiti njihove vrline. U višoj religiji ne postoje ni kasta ni veroispovest.

Obučari, tkači i nedodirljivi postali su najveći sveci. Mudrost i samo-realizacija nisu isključivi monopol bramina (sveštenika). Južnoindijski bramini ukazuju poštovanje i daju hranu samo dandi-sanijasijima braminima. To je gruba greška i ozbiljna zabluda. Kakvo žalosno stanje! To je razlog zašto sveci ne žele da posete južnu Indiju. Pandžab i Guđarat gaje ljubav i pobožnost prema svim svecima. Stoga se sveci kreću po tim delovima zemlje i narod tamo crpi od njih veliku duhovnu korist.

Prilikom podnošenja ove knjige na uvid javnosti uopšte, a posebno aspirantima na duhovnom putu, čini se podesnim napisati par redaka o slavi svetaca. Sveci su, kojem god podneblju pripadali, ostavili svoje otiske u pesku vremena, tako da ostali, koji su iskreni i savesni, mogu da prate njihovu putanju u potrazi za Večnom Istinom. Njihovi životi su zauvek ostali nadahnuće za nas. Njihova slava zadržala je svežinu u našoj uspomeni. Njihove pouke uvek su tekle sa plimom života. Neka nas uvek inspirišu i vode!

Sveci ne pripadaju striktno ni jednom podneblju niti zemlji i nikakve geografske međe ne mogu da spreče njihov uticaj da se ne preliva preko svih granica. Oni pripadaju celome svetu. Otuda, pripisati im ma kakvu lokalnu osnovu može da posluži jedino tome da se omogući lakše razumevanje duhovne težnje pokrenute od strane svakoga od njih zasebno i od svih njih udruženo zarad duhovnog preporoda zemlje.

Čovek se oseća slabim i bespomoćnim. On mora da se suprotstavi takvim rđavim tendencijama pomoću pravilnog truda i valjanog vođstva. Takvim osobama životi svetaca služe kao vodič. Oni formiraju njihov život, karakter i budućnost. Ljudi menjaju svoju mentalnu perspektivu i preobraćaju se prema religiji i poukama svoga vodiča. Takvi istinski i pouzdani vodiči su sveci koji su nekada živeli.

**Neka ovaj svet bude ispunjen blagotvornim svecima i mudracima!
Neka svi dostignete vrhovni cilj pomoću njihovog satsanga i
saveta!! Neka blagoslovi svetaca i mudraca budu sa svima vama!!!**

**Ananda Kutir,
9. januar 1947.**

Šivananda

Sadržaj

Sveci drevnih vremena

1. Mahariši Vjasa	5.
2. Mudrac Jađnavalkja	8.

Proroci

1. Zoroaster	12.
2. Mojsije	17.
3. Parsvanata	19.
4. Buda	21.

5. Mahavira	33.
6. Isus	36.
7. Muhamed	44.
8. Guru Nanak	49.

Ačarje

1. Adi Šankaračarja	60.
2. Ramanuđačarja	72.
3. Madvačarja	77.
4. Valabačarja	79.
5. Nimbarkačarja	81.
6. Gospod Gauranga (Sri Krišna Četanja Mahaprabu)	84.

Sveci

1. Milarepa	98.
2. Sveti Franja Asiški (1182-1228)	100.
3. Namdev (1269-1295)	103.
4. Đnanadev (1275-1296)	111.
5. Mira Bai (1499-1547)	117.
6. Gosvami Tulsidas (1532-1623)	123.
7. Apaja Dikšitar (1554-1626)	125.
8. Samarta Ramdas (1608-1682)	136.
9. Bal Šem Tov (1700-1760)	141.
10. Sri Ramakrišna Paramahansa (1836-1886)	144.
11. Svami Vivekananda (1863-1902)	146.
12. Mahatma Gandhi (1869-1948)	148.

13. Sri Aurobindo Goš (1871-1950)	153.
14. Svami Rama Tirta (1873-1906)	159.
15. Sri Ramana Mahariši (1879-1950)	165.
16. Papa Ramdas (1884-1963)	170.
17. Paramahansa Jogananda (1893-1952)	179.
18. Svami Omkar (1889-1982)	181.
19. Sri Sri Ananda Maji Ma (1896-1982)	183.
20. Baba Nim Karoli	190.
Beleška o autoru	196.

MAHARIŠI VJASA

U stara vremena, naši preci, rišiji (mudraci) arjavarte (razdoblje oko 3000. p.n.e.) odlazili su u šumu da vrše tapasju (askezu) tokom četiri meseca nakon Vjasa purnime – naročito značajnog dana u hinduističkom kalendaru. Na ovaj znameniti dan, Vjasa, inkarnacija samoga Boga, počeo je da piše svoje *Brama sutre*. Naši drevni rišiji obavljali su ovu tapasju u pećinama i šumama. Ali, vremena su se izmenila i takva sredstva nisu uobičajena u današnje doba, mada ne nedostaju grihaste (kućevlasnici) i radže (vladari oblasti), koji su sposobni i voljni da stave na raspolaganje pripadnicima četvrtog ašrama (monasima) svoju pomoć i objekte kojima raspolažu. Šume i pećine ustupile su mesto prostorijama u njihovim vlastitim gurudvarama (sedištima Gurua) i matovima (manastirima). Čovek mora, po potrebi, da se prilagodi mestu i vremenu; ali promeni

mesta i situacije ne treba dozvoliti da stvori preveliku razliku u našim mentalnim stavovima. Ćaturmasa (monsunski period) počinje sa Vjasa-purnima danom kada se od nas, u skladu sa našim šastrama (svetim spisima), očekuje da obožavamo Vjasu i Brama-vidja Gurue (znalce Bramana, Boga) i da počnemo izučavanje Brama sutri i drugih drevnih knjiga o onome što zovemo 'mudrost'.

Naša mitologija spominje mnoge Vjase; navodi se da je bilo dvadeset osam Vjasa pre no što je ovaj Vjasa – Krišna Dvaipajana – rođen na kraju dvapara juge (tzv. bronzano doba). Bio je porod Parasare Rišija kroz Matsja-Kanju - Satjavati Devi - pod određenim osobitim i čudesnim okolnostima. Parasara je bio veliki đnani (znalac) i jedan od vrhovnih autoriteta u astrologiji, a njegova knjiga 'Parasara Hora' još uvek je udžbenik iz astrologije. Takođe je napisao smriti (tradicionalni pravilnik) poznat kao 'Parasara smriti', koji je tako visoko cenjen da ga navode i naši savremeni pisci o sociologiji i etici. Parasara je otkrio da bi dete, začeto u naročitom momentu vremena ili gatike, bilo rođeno kao najveći čovek svoga doba, čak kao amsa (vrsta, glas) Gospoda Višnua lično. Na taj dan, Parasara je putovao čamcem i pričao čamdžiji o približavanju tog povoljnog trenutka. Čamdžija je imao kćer koja je postala punoletna i očekivala udaju. Bio je impresioniran svetošću i veličinom rišija i ponudio mu je da oženi njegovu kćer. Naš Vjasa rođen je iz ovog braka i rečeno je da za svoje rođenje ima da zahvali blagoslovu samog Gospoda Šive, koji je blagosiljao brak mudraca sa đnanijem najvišeg reda, iako iz niske kaste.

U vrlo mladim danima, Vjasa je objavio svojim roditeljima tajnu svoga života - da treba da ode u šumu i podvrgne se akanda (nedeljivom) tapasu. Njegova majka se isprva nije složila, ali je kasnije dala dozvolu pod jednim važnim uslovom – da mora da se pojavi pred njom kada god ona poželi njegovo prisustvo. Ovo

dovoljno pokazuje koliko su dalekovidni bili i roditelji i sin. Purane (jedni od svetih tekstova) kažu da je Vjasa dobio inicijaciju od svog dvadeset prvog Gurua, mudraca Vasudeve. Izučavao je šastre pod mudracima Sanakom i Sanandanom i drugima. Uredio je Vede za dobro ljudskog roda, i napisao *Brama sutre* za brzo i lako razumevanje srutija (takođe sveti spisi); takođe je napisao 'Mahabharatu' kako bi omogućio ženama, šudrama (najniža kasta) i drugim ljudima manjeg intelekta da razumeju najviše znanje na najjednostavniji mogući način. Napisao je osamnaest purana i ustanovio sistem njihovog predavanja putem upakjana ili javnih govora. Na taj način ustanovio je tri puta, odnosno načina vladanja: karmu (rad), upasanu (molitvu) i dñnanu (duhovno znanje). U zaslugu mu se pripisuje i to što je produžio lozu svoje majke, i što su znameniti Dritaraštra, Pandu i Vidura bili njegovi potomci. Njegovo poslednje delo bilo je 'Bagavata', koje je preduzeo na podsticaj Devarišija Narade koji mu je jednom došao i savetovao ga da ga napiše, pošto bez toga njegov životni cilj ne bi bio dostignut.

Vjasu svi Hindusi smatraju za Ćirandivija, onoga ko još uvek živi i tumara diljem sveta za dobrobit svojih posvećenika i pojavljuje se odanima i vernima. Rečeno je da je Đagadguru Šankaračarja imao njegov daršan (viđenje, samo-otkrivanje božanstva posvećeniku) u kući mudraca Mandanamisre, kao i da se pojavio i mnogima drugima. Prema tome, ukratko, on živi zarad blagostanja sveta. Molimo se da blagosilja i nas, i čitav svet.

Poznato je da postoji šest važnih sistema misli koje su razvili naši stari, poznatih kao šad-daršane ili šest ortodoksnih škola filozofije, a zovu se sankja, joga, nijaja, vaisešika, purva mimamsa i utara mimamsa ili vedanta. U svakom sistemu postoji drugačija nijansa mišljenja. Kasnije, ove misli postale su glomazne, i da bi ih uredile nastale su *sutre*. Te studije su pisane u kratkim aforizmima koji se na sanskritu zovu '*sutre*', što će reći, indicije za pamćenje ili

pomagala za duže rasprave na svaku temu. U 'Padma purani' data je definicija *sutre*, koja glasi da *sutra* treba da bude sažeta i nedvosmislena; ali kratkoća je bila dovedena do te mere da su *sutre* postale nerazumljive, a to se posebno odnosi na *Brama sutre*. Danas nalazimo da je ista sutra tumačena na tuce načina. *Brama sutre* koje je napisao Vjasa ili Badarajana – jer to je bilo njegovo dodatno ime – još su poznate i kao *Vedanta sutre* pošto se bave isključivo vedantom (filozofijom koja se zasniva prvenstveno na Upanišadama). Podeljene su na četiri poglavlja, od kojih je svako podeljeno opet na četiri dela. Zanimljivo je napomenuti da počinju i završavaju sa *sutrama* koje pročitane zajedno znače: »U istraživanju stvarne prirode Bramana nema povratka«, što znači da »idući tim putem čovek dostiže besmrtnost« i da »se oni više ne vraćaju u svet«. Autorstvo ovih *sutri* tradicija pripisuje Vjasi. Šankaračarja, u svojoj bašji (komentar), upućuje na Vjasu kao autora 'Gite' i 'Mahabharate', a na Badarajanu kao autora *Brama sutri*. Njegovi sledbenici – Vačaspati, Anandagiri i ostali – identifikuju ovu dvojicu kao jednu te istu osobu, dok Ramanuđa i drugi pripisuju autorstvo samom Vjasi. Najstariji komentar na *Brama sutre* je Šankaračarjin; kasnije su ga sledili Ramanuđa, Valaba, Nimbarka, Madva i drugi koji su zasnovali svoje vlastite škole misli. Petorica gorenavedenih uglavnom se slažu u dve stvari: (1) da je Braman uzrok ovog sveta i (2) da znanje o Bramanu vodi ka konačnom oslobođenju. Međutim, oni se međusobno razlikuju u tumačenju prirode ovog Bramana, odnosa između pojedinačne i najviše duše, te položaja duše u stanju oslobođenosti. Prema nekima od njih, bakti (ljubav prema Bogu), a ne đnana kao što je Šankara tumačio, jeste glavno sredstvo za postizanje oslobođenja.

Vjasin život je jedinstven primer osobe rođene da bi širila duhovno znanje. Njegova dela još i danas inspirišu nas i čitav svet. Neka svi živimo u duhu njegovih dela!

MUDRAC JAĐNAVALKJA

Ime Jađnavalkje iz Mitile ima istaknuto mesto i u srutijima i u smritijima. Jađnavalkja je naročito čuven po svojoj nenadmašnoj duhovnoj mudrosti i snazi. Vidilac 'Veda samhite' od Bagavana Surje, otkrovitelj Brama đnane (znanja o Bramanu) Đanaki, Maitreji i drugima, Jađnavalkja se priznaje i slavi kao vrhovni među mudracima svetog pamćenja. O tome kako je dobio 'Šukla Jađurveda samhitu' (zbirku himni o mudrosti žrtvenih formula) od Bagavana Surje postoji sledeća priča.

Jađnavalkja je bio sin sestre Mahamunija Vešampajane, učitelja Veda iz odlomka 'titirija'. Od njega je učio 'Titirija samhitu', a Vešampajana je bio i njegov Guru. Vešampajana je imao i mnogo drugih učenika i svi su oni učili titiriju.

Jednom su svi rišiji odlučili da oforme udruženje u blizini planine Meru i ustanovili pravilo po kojem svaki riši koji bude odsutan u dogovoreno vreme treba da navuče na sebe greh *bramahatje* (greh ubijanja bramina) u trajanju od sedam dana. Međutim, upravo na dogovoreni dan padao je šrada-obred (obred koji najstariji sin obavlja posle očeve smrti) Vešampajaninog oca. Vešampajana je mislio: »Ja neizostavno moram da obavim očev obred. Ako mi dopadne greh *bramahatje*, moji učenici će odraditi kaznu njegovog ispaštanja.« Tako Vešampajana nije prisustvovao susretu rišija, i u skladu sa tim navukao je na sebe greh *bramahatje*.

Onda je Vešampajana rekao svojim učenicima: »Ja sada moram da ispaštam ovaj veliki greh *bramahatje*. Zato ćete se svi vi pridržavati, mene radi, kazne ispaštanja u trajanju od sedam dana.«

Jađnavalkja je naglo ustao i rekao: »O, Guru! Sve su ovo mladi učenici slaboga duha. Oni neće biti u stanju da se podvrgnu tako teškoj pokori. Zbog toga, umesto svih njih, ja ću to sam podneti na način na koji niko drugi ne može.« Vešampajana reče Jađnavalkji da ne preuzima to sam. Ali Jađnavalkja je bio uporan. Učitelj je bio uvređen ovim drskim držanjem učenika i reče: »O ti, ponositi, ti si veoma uobražen. Odlazi od mene. Dosta mi je tebe, sklonog da prezireš mudre bramine. Odmah mi vrati sve što si naučio od mene.«

Čuvši tu zapovest Gurua, Jađnavalkja, sin Devarate, isповраćao je zbirku jađua (žrtvenih formula) u obliku hrane. Ostali učenici jeli su tu hranu uzevši oblik titiri ptica pošto su bili veoma željni da steknu to znanje. Tada su imali neposredno otkrovenje tih zbirki 'Jađurvede'. Pošto su titiri ptice jele ovu Vedu, ona je nazvana 'Titirija Jađurveda'. Poznata je i kao 'Krišna (crna) Jađurveda', zato što je bila isповраćana sadržina.

Jađnavalkja je zatim odlučio da više nema čoveka za Gurua. Stoga je počeo da umilostivljuje boga sunca, Surju. Klanjao mu se i veličao je sunce, učitelja Veda, u svrhu zadobijanja novih odlomaka Veda, nepoznatih njegovom učitelju, Vešampajani.

Ovako je govorio Jađnavalkja: »Klanjam se slavnom Aditji (drugi naziv za sunce), koji u obliku Atmana (Jastva, Sopstva, univerzalne duše) živi u svim bićima. Klanjam se Onome koji sve okružuje kao akaša (eter), koji je jedno i nije razdvojen ili udaljen ograničavajućim uslovima. O, veliki Bože, Tvorče, ja kontempliram

na plamteću kuglu koja osvetljava i greje čitav svet! O, Bože koji spaljuješ sve patnje izazvane nepravednim aktivnostima, koji spaljuješ neznanje koje je seme aktivnosti! O, Gospode, klanjam se Tvojim lotos-stopalima koja su hvaljena i obožavana od vladara tri sveta. Daj mi one delove Veda koji su drugima nepoznati.«

Bog-sunce, predivni Gospod Hari, zadovoljan Jađnavalkjinom pokorom, uzeo je na sebe oblik konja i naučio mudraca novim delovima Jađurvede koje niko drugi nije znao. Ti delovi se vode pod imenom 'Šukla Jađurveda'. Takođe je poznata i kao 'Vađasaneja Jađurveda', pošto ju je Surja u obliku konja u velikoj brzini stvorio iz svoje grive. Jađnavalkja je dalje podelio ovu 'Vađasaneja Jađurvedu' na petnaest odeljaka, od kojih svaki uključuje stotine jađu-mantri. Kanva, Madjandina i drugi naučili su ove odeljke.

Jađnavalkja je oženio dve supruge. Jedna je bila Maitreji, a druga Katjajani. Od njih dve, Maitreji je bila Bramavadini (znalac Bramana). Kada je Jađnavalkja hteo da podeli svoju imovinu između dve supruge pre no što se uputi ka poslednjem, četvrtom ašramu (stadijumu) svoga života, Maitreji ga je upitala da li može pomoću bogatstva postati besmrtna. Jađnavalkja je odgovorio da nema nade za besmrtnost posredstvom bogatstva, i da će time postati samo jedna među mnogima imućnima na svetu. Čuvši ovo, Maitreji ga je zamolila da je nauči onome što on smatra najboljim. Tada joj je Jađnavalkja detaljno opisao jedinstvenu veličinu Apsolutnog Jastva, prirodu Njegovog postojanja, način za sticanje beskrajnog znanja i besmrtnosti, itd. Ovaj besmrtni razgovor između Jađnavalkje i Maitreji zabeležen je u 'Brihadaranjaka upanišadi'. Središnja tema izlaganja je ovo: »Sve stvari su drage, ne zbog njih samih, nego zbog Jastva. Jedino ovo Jastvo postoji svugde. Ono ne može biti shvaćeno niti upoznato, jer Ono samo je Saznavatelj i Znalac. Za Njegovu prirodu ne može se reći da je

pozitivna kao takva. Ona se spoznaje putem bezbrojnih poricanja kao 'ne ovo, ne ovo'. Jastvo je samo-osvetljujuće, neuništivo, nezamislivo.«

Druga supruga Katjajani, kćer Baradvaje, bila je proste inteligencije i sa njom je Jađnavalkja imao tri sina – Čandrakantu, Mahamegu i Viđaju.

Jađnavalkja, iako veliki Bramadžnani, bio je i veliki karmakandi (onaj ko se strogo pridržava dužnosti određenih u spisima). Bio je inicijator mnogih jađni i postao je učitelj tih velikih jađni. Bio je slavljani Šrotrija i Brama-ništa (znalac Bramana) Guru. Jednom je kralj Đanaka iz Videhe želeo da odluči od kojeg istinskog Brama-ništa da primi Brama-vidju. U tu svrhu, Đanaka je priredio ogromno *bahu-dakšina* žrtvovanje na koje su svi rišiji odasvud bili pozvani. I ponudio je hiljadu krava sa njihovim teladima, a svi su im rogovi bili ukrašeni golemom količinom zlata. Onda je objavio okupljenima: »Ko god da je najbolji Bramana (sveštenik znanja) među vama, neka vodi ove krave kući.« Niko se nije usudio da ustane i odvede krave jer su se svi plašili osude drugih. Ali Jađnavalkja je ustao i zamolio svog učenika Samasravu da povede krave kući.

Ostali Bramane naljutili su se na ovo i govorili između sebe: »Kako on može da se proglasi najboljim među nama?«. Odmah zatim nekoliko rišija izazvalo je Jađnavalkju mnogim pitanjima o transcendentalnim stvarima, no on je na sve njih bez oklevanja odgovorio. Nastala je velika rasprava u kojoj je Jađnavalkja odneo pobedu nad svima. Đanaka se uverio da je Jađnavalkja najbolji Brama-ništa i posle toga je od njega primio Brama-vidju.

Treće i četvrto poglavlje 'Brihadaranjaka upanišade' obiluju izvrsnim filozofskim učenjima Jađnavalkje. On je takođe bio autor

slavnog *Jađnavalkja smriti*-ja. Ostala njegova dela su *Jađnavalkja šaka, Pratiđna sutra, Satapata bramana i Joga-Jađnavalkja*.

A na toj Đanakinoj ceremoniji žrtvovanja došlo je i do razmene reči između Jađnavalkje i Vešampajane. Međutim, čuvši da je Jađnavalkja dobio novu Vedu od Boga-sunca, Vešampajana je bio silno zaintrigiran i zamolio ga je da nauči toj Vedi i njegove učenike. Jađnavalkja je pristao i naučio je Vešampajanine učenike ovoj Vedi.

Na kraju, Jađnavalkja je uzeo vidvat-sanijasu (napuštanje sveta posle postignuća znanja o Bramanu) i povukao se u šumu.

Jađnavalkja je bio jedan od najvećih mudraca za koje se ikada znalo. Nalazimo ga i kako se raspravlja i savladava čak i svoga učitelja Udalaku u Đanakinom dvoru. Njegove pouke sadržane u Upanišadama stoje iznad svega, kao vrhunski dragulji najuzvišenijih učenja Brama-vidje.

ZOROASTER

Ne može se pouzdano tvrditi u kojem periodu je Zoroaster živeo. Neki kažu da je živeo oko 6000.p.n.e., dok drugi smeštaju njegov uzbudljivi život u sedmo stoleće p.n.e.

Zoroaster je bio najveći prorok među starim Irancima. Rodio se da bi ustanovio kult Ahure Mazde, najvišeg Boga univerzuma, i da bi ispunio božansku misiju. Njegovi izvorni tekstovi, dragocene 'Gane' na avestanskom jeziku, upućuju na to da je bio Bogom opijena ličnost.

Zoroasterov otac bio je časni Porušaspo, a njegova majka Dugdvo. Zoroaster je rođen na zapadu Irana u Takt-e-Sulemanu u oblasti Azerbejdžan. Bio je direktni potomak kraljevske loze dinastije Manuškihara, drevnog kralja Irana.

Iranski prorok poznat je svojim sledbenicima kao Zaratustra. (Vlasnik žutih ili starih kamila. 'Uštra' znači kamile.)

Kada je prorok Irana rođen, priroda se veselila. Drveće, reke i cveće izražavali su radost i ushićenje. Démoni su se uplašili. Otkako je rođeno, dete nije plakalo kao obični smrtnik. Naprotiv, glasno se smejaló. Mnogi anđeli i arhanđeli došli su da mu se dive.

Zoroasterovo porodično ime bilo je 'Spitama', što znači 'Beli'. Imao je dva starija i dva mlađa brata.

Rođenje Zoroastera bilo je čudesno. Sjaj Ahure Mazde spustio se sa neba i ušao u kuću buduće prorokove majke. Kada je bila trudna, arhanđeli su joj došli i klanjali su se i veličali nerođeno dete.

Zoroaster se tri puta ženio i imao mnogo dece. Njegova prva žena imala je jednog sina i tri kćeri. Najmlađa kći Purucista udala se za

Damaspu, koji je bio stric Zoroasterove treće žene. Zoroaster je imao i dva sina sa svojom drugom ženom.

Veoma malo znamo o ranom životu Zoroastera. Još dok je bio dečak, pokazivao je veliku mudrost. Diskutovao je sa mudrim ljudima i osuđivao heretike.

Demoni i zli duhovi pokušali su da ga ubiju. Turanski kralj Durasrobo takođe je pokušao da ubije dete, ali prorokov život čudotvorno je spasao sve-milostivi Gospod.

Zoroaster se oslobodio svih strasti kada je imao šesnaest godina. Objekti sveta izgubili su za njega svu privlačnost. Prezreo je sve svetovne užitke, i izdigao se iznad svih čulnih žudnji. Pokazivao je duboku ljubav i samilost za sva živa bića.

Zoroaster je sa dvadeset godina napustio svoj dom i lutao od mesta do mesta. Vodio je život čistote i pravednosti. Tumarao je šumama. Živeo je sam u pećinama i na planinskim vrhovima. Obuzdao je jezik i potčinio i ostala čula. Bio je vrlo uzdržljiv u ishrani. Vreme je provodio u tihoj meditaciji.

Zoroaster je iskusio samadi ili prisnu vezu sa Ahura Mazdom, najvišim Bogom univerzuma, na vrhu planine Sabatam. Imao je proročke božanske vizije. Neposredno je razgovarao sa Ahura Mazdom i primio mudrost od Boga. Primio je od Ahure Mazde sedam otkrovenja. Sa trideset godina izjasnio se kao Božji prorok. Posle primitka božanske svetlosti otkrovenja, postao je čuveni glasnik Ahure Mazde.

Nekoliko arhanđela pomagalo je Zoroasteru na duhovnoj stazi. Arhanđeli su božanski glasnici najvišeg reda. Oni su pratioci i sluge Ahure Mazde. Odgovaraju Šiva-ganama – slugama Boga Šive; a

isto tako i slugama Boga Višnua – Đaji, Viđaji, Nandi, Sunandi, itd. Oni su božanstva-čuvari ili lokapale sveta. Zoroaster je direktno razgovarao sa ovim arhanđelima.

Vohumanah je arhanđel dobre misli, a takođe i predsedavajući Bog domaćih životinja. On se pojavio pred Zoroasterom i pomogao mu da odbaci fizički omotač i usmerio njegovu dušu ka najvišem boravištu Ahura Mazde. Ahura Mazda je lično dao uputstva proroku i preneo mu božansku mudrost. Zoroaster se povinovao njegovim zapovestima.

Dok se spuštao iz nebeskog boravišta Ahura Mazde, Zoroaster je bio strahovito napadnut od zle sile Ahrimana, Satane zoroastrianizma. Ahriman je želeo da ga ubije, ali su ga spasle njegove duhovne moći. Prorok je postao gospodar svih demona nakon što je pobedio Ahrimana. Ponovo je počeo da propoveda.

Doživeo je i drugu viziju. Isti arhanđel zatražio je od proroka da povede veliku brigu o životinjama i da ih zaštititi.

Potom je Zoroaster u svojoj trećoj viziji razgovarao sa Aša Vahištom, arhanđelom pravednosti koji je predsedavajući Bog svetih vatri. Arhanđel je naredio Zoroasteru da čuva svetu vatru, kao i sve vatre uopšte.

Zoroaster je razgovarao i sa Kehatra Vairjom, arhanđelom valjane kraljevske vlasti, koji je takođe i predsedavajući Bog metala. Arhanđel je zapovedio proroku da vodi brigu o metalima. Potom je razgovarao sa Spenta Armaitom, arhanđelom skromnosti, koji je predsedavajući Bog zemlje. Razgovarao je i sa Hauravatatom, arhanđelom zdravlja, koji je predsedavajući Bog voda. Najzad, razgovarao je sa Ameretatom, arhanđelom besmrtnosti, koji predsedava biljkama.

Zoroaster je imao savršeno znanje nebeske hijerarhije bogova putem svojih vizija. *Zend Avesta*, koja je Biblija i Gita Persijanaca, sadrži mudrost koju je prorok primio od Ahure Mazde, vrhovnog Boga.

Božanska iskustva Zoroastera slična su iskustvima Satjakame Džabale u 'Čandogja upanišadi'. Bog vetra, Bog vatre, Bog sunca, i Varuna ili predsedavajuće božanstvo voda, saopštili su Satjakami božansku mudrost. Arhanđel Vahišta je ono što je Vatra-Bog ili Agni kod Indusa. Arhanđel Hauravatat je hinduistički Varuna.

Zoroasteru se nisu dopadali Kaviji i Karpani, vođe poštovalaca demona. Karpani su bili posvećeni ritualima i ceremonijama. Bili su ovisni o upotrebi home, opojnog pića, u svojim religijskim ceremonijama. Prorok je nastojao da preobrati sve poštovaoce demona, pakosne ljude i žene i njihove vođe, Kavije i Karpane, koji su bili sveštenici. Prirodno, svi ortodoksni sveštenici su protivnici opštih reformi. Zoroaster nije uspeo u svom pokušaju.

Putovao je od mesta do mesta. Išao je u Indiju i Kinu, ali niko u početku nije prihvatao njegovu poruku. Prvo je preobratio svog rođaka Maidjoi-madnu. Ovaj učenik ostao je veran Zoroasteru do kraja života.

Kaviji i Karpani, učeni sveštenici na dvorovima, zatrovali su uši Vištaspa, monarha Irana. Spletkarili su protiv proroka i optuživali ga pred kraljem da je čarobnjak. Nagovorili su kralja da ga baci u zatvor da umre od gladi. Zoroaster je neko vreme proveo u zatvoru, a onda ga je Gospod spasao.

Kraljev omiljeni crni konj je oboleo. Sve noge bile su mu uvučene u trbuh. Zoroaster je poslao kralju poruku da može da izleči konja.

Nametnuo je četiri uslova, koje je kralj spremno prihvatio. Vištasp je morao da prihvati novu veru. Takođe je morao je da se saglasi da će njegov sin Isfendiar braniti novu veru. Dalje, Zoroasteru je bilo dopušteno da preobrati kraljicu Hutaosu. I najzad, kralj je morao da otkrije imena svih koji su kovali zaveru protiv Zoroastera i da ih kazni. Kako je koja noga konja izlazila, kralj je pristajao na po jedan od navedenih uslova.

Kralj je, zauzvrat, zahtevao da Zoroaster prihvati njegova četiri uslova. Prvo, želeo je da zna svoju konačnu sudbinu i svoje mesto na nebu; drugo, želeo je da mu telo postane neranjivo; treće, želeo je da ima univerzalno znanje; i poslednje, kralj je želeo da njegova duša ne napusti telo do uskrsnuća. Tri arhanđela pojavila su se pred kraljem i kraljicom i zasenila im oči. Kralj i kraljica su drhtali pred tim prizorom. Čuli su glas iz svetla koji im je rekao da su arhanđeli došli po zapovesti Boga da pokažu kralju i kraljici slavu Zoroasterove religije.

Kralj Vištasp bio je ubeđen. Bio je uveren i u prorokove natprirodne moći. Pao je pred stopala Zoroastera, prihvatio njegovu veroispovest i klanjao mu se kao proroku Irana. Iskusio je blesak neba. Arhanđel Ašavahišta dao je kralju da popije nektar. Kraljica i druge vođe, a takođe i kraljev brat, i Frašaoštra, Zoroasterov tast, postali su predani sledbenici zoroastrianizma. Nova se vera nadaleko proširila uz pomoć kralja-zaštitnika. I široke mase su prihvatile novu veru. Zoroastrianizam je postao religija Iranskog kraljevstva.

Uspeh nove religije postao je uzrokom dva ogorčena religijska rata između Irana i Turana. Kralj i Zarir, brat kralja Vištasp, porazili su neprijatelje. Zarir je odigrao veličanstvenu ulogu. Pokazao se u boju kao veliki junak. Njegova hrabrost bila je neopisiva. Ali ipak, bio je izdajnički ubijen otrovnim kopljem koje je Vidrasfš hitnuo na

njega s leđa. Arjasp, turanski kralj, obećao je Vidrasfšu da će mu dati svoju kćer za ženu ako učini ovo užasno, sramno delo.

Bastvar, mladi Zarirov sin, moćni junak, koji se može nazvati maharatom (izvrsnim borcem), i koji je po snazi bio ravan Bišmi (junaku iz Mahabharate), ubio je Vidrasfša i porazio Arjaspa.

Kralj Arjasp ponovo je napao Iran osamnaest godina posle ovog poraza. Razorio je hramove, ubio sveštenike i spalio *Zend Avestu*. U tom drugom ratu, junak je bio Ispendiar, sin kralja Vištaspa. Porazio je Arjaspa, isterao ga iz Irana i ubio.

Iranski prorok molio se pred oltarom u hramu Nuš-Adar sa brojanicom u ruci. Jedan Turanac, po imenu Bratrok-reš, tada ga je ubio mačem.

Zoroaster je bacio brojanicu na Bratrok-reša. Iz brojanice je buknula vatra, pala na Bratrok-reša i spržila ga. Zoroaster je umro u sedamdeset sedmoj godini. Tako je slavni prorok Irana, veličanstveni glasnik Ahure Mazde i osnivač zoroastrianizma ili religije Mazda-kulta napustio ovaj svet.

Zoroaster je učinio mnoga čuda. Izvršio je mnoge naloge anđela. Štitio je vatre i stoku. Lečio je bolesne i slepcu vratio vid. Imao je veliki ugled kao naučnik i lekar. Utemeljio je mnoge hramove vatre. Raširio je novu veru diljem svoje zemlje. Potisnuo je kult demona, vraćanje i čarobnjaštvo. Oterao je kugu i uklonio nacionalne nesreće i propasti. Lečio je bolesti, suprotstavljao se štetnim bićima i donosio obilnu kišu na zemlju.

Zoroaster je bio pobožan, plemenit i samilostan. Njegova poruka bila je plemenita poruka visoko moralnog života koji krči put za dostizanje besmrtnosti i večnog blaženstva, i doktrina Boga

pravednosti ili Ahure Mazde. »Voli pravdoljubive. Imaj saosećanja za ojađene.« - Ovo sačinjava Zoroasterovo osnovno etičko učenje.

MOJSIJE

Brzi porast populacije u Egiptu izazvao je mnogo brige među Egipćanima, pa je faraon naredio da sva muška deca rođena od hebrejskih žena budu još pri rođenju ubijena. Jedna levitska žena, strepeći za život svog novorođenog sina, krila ga je tri meseca, a kada to više nije bilo moguće, napravila je kolevku od trske, i u nju stavila bebu. Zatim je kolevku ostavila na obali reke. Kupajući se, faraonova kći našla je bebu i, osetivši samilost, odlučila da je usvoji i nazvala je Mojsije.

Mojsije je rastao u faraonovom domaćinstvu, ali njegova odanost vlastitom narodu bila je nepokolebljiva. Jednoga dana, dok je napolju posmatrao kulućenje Jevreja za njihove egipatske gospodare, video je kako Egipćanin surovo tuče jednog Jevreja. Mojsije je ubio Egipćanina i zakopao njegovo telo u pesak, ali faraon je doznao za ovo te je Mojsije bio prisiljen da pobjegne. Otišao je u zemlju Midijan, gde je živio kao skromni pastir i oženio Ziporu, jednu od sveštenikovih kćeri. U ovoj zemlji, u podnožju surove, preteće planine, Bog se obratio Mojsiju iz plamena vatre koja je buknila iz grma. Mojsiju je zapovedeno da povede decu Izraela van egipatskog ropstva. Stoga se on vratio u Egipat, gde je zajedno sa svojim bratom Aronom molio faraona da dozvoli njegovom narodu da napusti Egipat. Ali faraon je to odbio, pa se Bog, da dokaže njihovu božansku nameru, manifestovao na mnoge čudesne načine, i faraon je konačno popustio.

Međutim, nisu otišli daleko kada se faraon predomislio i odlučio da ih goni, ali tada je Bog naložio Mojsiju da ispruži ruku, što je ovaj i učinio, i vode Crvenog mora razdvojile su se, dozvoljavajući Izraeliđanima da pređu na drugu obalu, posle čega je Mojsije učinio da se vode opet sjedine, utopivši tako progoniteljsku egipatsku vojsku.

Tri meseca posle bega, stigli su na planinu Sinaj, i ovde je, na obroncima planine gde je Mojsije otišao da meditira, dobio od Boga deset zapovesti koje su bile zapisane na dve kamene ploče, i čije su verske principe potomci Izraela od tada sledili. Prema uputstvima Gospoda, Mojsije i narod sagradili su kovčeg Jehovinog svečanog saveza, načinjen od drveta akacije i obložen zlatom, koji je sadržao dve kamene ploče. Na svom daljem putovanju nosili su ovaj kovčeg sa sobom.

Mojsije i čeljad Izraela četrdeset godina su lutali u divljini pre nego što su se naselili u Obećanoj zemlji. Mojsiju, tada već ostarelom, ali ne u duhu i u moći, nije bilo suđeno da lično kroči u ovu zemlju.

Pošto je dao svom narodu završna uputstva koja tvore glavni deo Deuteronomije, pete knjige Starog Zaveta, Mojsije ga je poslednji put blagoslovio, otišao na vrh planine oko deset milja istočno od ušća reke Jordan i, zureći u panoramski prizor zemlje Izraela, ovaj veliki prorok i sluga Božji je umro.

Mojsije je u istoriji Izraela čuven kao zakonodavac i kao savršeni i odani vođa.

PARSVANATA

Parsva se smatra za inkarnaciju Indre (vladara Neba). Bio je sin Višvasene, kralja zemlje Kaši, potomka porodice Ikšvaku, i kraljice Bame Devi, kćeri kralja Mahipale. Bio je dvadeset treći Tirtankara (đainski sveti učitelj). Rođen je jedanaestoga dana tamne polovine mesečevog ciklusa u mesecu Puša, godine 872. pre nove ere.

Parsvanata je počeo da primenjuje dvanaest zaveta domaćina kada mu je bilo samo osam godina.

Sa šesnaest godina princ Parsva sedeo je na prestolu, kada mu njegov otac Višvasena reče: »Sine moj, da bi produžio našu slavnu kraljevsku dinastiju, moraš se sada oženiti. Na želju Nabi Radže, i Rišaba je morao da se oženi.«

Parsvanatu su veoma uplašile očeve reči. Rekao je: »Moj životni vek neće biti tako dug kao Rišabin. Živeću još samo nekoliko decenija. Već sam protraćio šesnaest godina u detinjastim rasonodama. U svojoj tridesetoj godini moram ući u duhovnički red. Treba li onda da imam ženu za tako kratak period, u nadi da ću dobiti užitke koji su, uostalom, nesavršeni, prolazni i iluzorni?«

Parsvanatino srce bilo je ispunjeno duhom odricanja. Razmišljao je u sebi: »Dugo, dugo godina uživao sam u položaju Indre, a žudnja za užicima ipak se nije umanjila. Naslađivanje užicima samo uvećava žudnju za njima, kao što dodavanje goriva samo uvećava smrtonosnost vatre. Užici su ugodni dok traju, ali su njihove posledice nesumnjivo porazne.

»Duša od pamtiveka doživljava patnje rođenja, starosti, itd., zbog svoje privrženosti objektima ovog sveta. Da bi udovoljio žudnjama svojih čula, čovek baulja u carstvu patnje i nesreće. Da bi mogao da dobije čulno zadovoljenje, on ne mari za moralne naloge i odaje se najgorim porocima. Ubija životinje samo da bi se naslađivao užicima čula. Žudnja je u korenu krađe, pohlepe, preljube i svih poroka i zločina.

»Zbog posledica grešnih dela, duša je prisiljena da se seli iz života u život

u kraljevstvu nižih životinja i sličnima, i da trpi paklene muke. Ova žudnja za užicima mora se neizostavno izbegavati. Do sada sam traćio svoj život.

Neću više da trošim svoje vreme u uzaludnoj potrazi za užicima. Biću ozbiljan i primenjivaću ispravno ponašanje.«

Princ Parsva vršio je dvanaest anuprekši ili meditacija. Rešio je da napusti svetovno okruženje. Rastao se od roditelja i napustio kuću. Povukao se u šumu. Živeo je potpuno nag. Otišao je na sever i poklonio se velikim oslobođenim sidama. Išćupao je pet pramenova kose i postao monah.

Parsva je praktikovao post. Savesno se pridržavao dvadeset osam osnovnih i devedeset četiri prateća pravila monaškog reda. Bio je predan meditaciji. Dosegao je čisto sveznanje. Konačno

oslobođenje dosegao je na Samedu brdu koje je danas poznato kao Parsvanata brdo.

Parsvanata je propovedao u Kašiju, Kosiju, Kosali, Pančali, Maharaštri, Magadi, Avantiju, Malavi, Angi i Vangi. Mnogi su pristupili džainskoj veri. Parsvanata je sedamdeset godina proveo u propovedanju.

Mahavira je prilagodio i proširio ono što je već bilo podučavano od Parsvanate. Nije propovedao ništa potpuno novo.

Parsvanata je živeo stotinu godina. Napustio je svoj dom u dobi od trideset godina, 842.godine p.n.e., a nirvanu je dostigao 772.godine p.n.e.

Slava Parsvanati, dvadeset trećem Tirtankari!

GOSPOD BUDA

Uvod

U šestom veku pre hrišćanske ere, religija je u Indiji bila zaboravljena. Zapostavljena je uzvišena nauka Veda. Sveštenciški zanat se jako rasprostranio. Neiskreni sveštenici trgovali su religijom. Varali su narod na razne načine i gomilali bogatstvo za sebe. Bili su potpuno nereligiozni. U ime religije, narod je išao

stopama okrutnih sveštenika i izvodio besmislene rituale. Ubijali su nevine neme životinje i vršili razna žrtvovanja. Zemlji je bio sudbonosno potreban reformator tipa Bude. U tako kritičnom periodu, kada su svuda bili prisutni okrutnost, degeneracija i nepravедnost, reformator Buda je rođen da uguši sveštениčki zanat i žrtvovanje životinja, da spasi ljude i posvuda raširi poruku jednakosti, jedinstva i kosmičke ljubavi.

Rođenje

Budin otac bio je Sudodana, kralj Sakja naroda. Budina se majka zvala Maja. Buda je rođen 560.godine p.n.e. a umro je u osamdesetoj godini, 480.godine p.n.e. Mesto njegovog rođenja bio je gaj poznat kao Lumbini, blizu grada Kapilavastua, u podnožju planine Palpa u vencima Himalaja unutar Nepala. Ovaj mali grad Kapilavastu nalazio se na obali rečice Rohini, par stotina milja severoistočno od grada Varnasija. Kako se bližio čas da Buda kroči u svet, sami bogovi su pripremili put ispred njega nebeskim nagoveštajima i znamenjima. Procvalo je cveće i padala blaga kiša, premda van sezone; čula se nebeska muzika, a predivni mirisi ispunjavali su vazduh. Telo deteta imalo je na rođenju trideset dva povoljna znaka (mahavjandana) koji su ukazivali na njegovu buduću veličinu, pored brojnih sporednih znakova (anuvjandana). Maja je umrla sedam dana po sinovljevom rođenju. Dete je podigla Majina sestra Mahapradapati, koja je postala njegova maćeha.

Predskazanje astrologa

Kada se dete, Sidarta, rodilo, astrolozi su prorekli njegovom ocu Sudodani: »Dete će, kada dostigne zrelost, postati ili univerzalni monarh (čakravarti), ili će, napustivši kuću i dom, obući odoru

monaha i postati Buda, savršena prosvećena duša, za spasenje ljudskog roda.« Tada ih kralj zapita: »Šta će to moj sin videti što će ga navesti da se povuče iz sveta?« Astrolog je odgovorio: »Četiri znaka«. »Koja četiri?«, pitao je kralj. »Oronulog starca, bolesnika, mrtvaca i monaha – ova četiri će učiniti da se princ povuče iz sveta«, odgovoriše astrolozi.

Sudodanina predostrožnost

Sudodana je slutio da može da izgubi svog dragocenog sina i zato je dao sve od sebe da ga veže za svetovne objekte. Okružio ga je svim vrstama komfora i zadovoljstava, da bi održao njegovu privrženost užicima čula i sprečio ga da preduzme zavet osame i siromaštva. Oženio ga je i smestio u ograđeno mesto sa vrtovima, vodoskocima, palatama, muzikom, plesovima, itd. Nebrojene šarmantne mlade dame dvorile su Sidartu da ga učine veselim i sretnim. Više od svega, kralj je želeo da ukloni od Sidarte 'četiri znaka' koja bi ga podstakla da stupi u asketski život. »Od sada pa nadalje«, reče kralj, »neka takvim osobama ne bude dopušteno da priđu mom sinu. Ne priliči mom sinu da postane Buda. Ono što bih želeo jeste da ga vidim kako ostvaruje suverenu vlast i autoritet nad četiri velika kontinenta i dve hiljade pratećih ostrva, i kako šeta nebesima okružen pratnjom u obimu od trideset šest milja.« I, rekavši to, on postavi stražare koji su na udaljenosti od četvrt milje sa svih strana trebali da spreče da bilo koja od navedene četiri vrste ljudi uđe u vidokrug njegovog sina.

Odricanje

Budino izvorno ime bilo je Sidarta. To znači 'onaj koji je ostvario svoj cilj'. Gotama je bilo Sidartino prezime. Širom sveta bio je čuven kao Buda, Prosvećeni. Takođe je bio poznat pod imenom Sakja Muni, što znači isposnik iz Sakja roda.

Sidarta je proveo detinjstvo u Kapilavastuu i njegovoj okolini. Oženio se sa šesnaest godina. Žena mu se zvala Jasodara. Imao je sina po imenu Rahula. U dobi od dvadeset devet godina, Sidarta Gotama iznenada je napustio svoj dom da se u potpunosti posveti duhovnom traganju i joginskim vežbama. Puki slučaj ga je skrenuo na stazu odricanja. Jednoga dana mu je nekako pošlo za rukom da izađe izvan zidinama ograđene palate i luta gradom sa svojim slugom Čanom, radoznao da vidi kako narod živi. Prizori oronulog starca, bolesnika, leša i monaha konačno su podstakli Sidartu da se odrekne sveta. Uvideo je da će i on postati žrtva starosti, bolesti i smrti. Takođe, zapazio je vedrinu i dinamičnu ličnost monaha. »Želim da izađem izvan patnji ove samsare (svetovnog života) odričući se ovoga sveta bola i žalosti. Ovaj svetovni život, sa svom svojom raskoši i udobnostima, potpuno je bezvredan. I ja sam podložan propadanju i nisam lišen posledica starenja. Svetovna sreća je prolazna.«

Gotama je zauvek napustio svoj dom, bogatstvo, vlast, moć, oca, ženu i sina jedinca. Obrijao je glavu i navukao žutu odoru. Zaputio se ka Rađgrihi, glavnom gradu kraljevine Magada. U okolnim brdima bilo je mnogo pećina, u kojima je živeo velik broj pustinjaka. Sidarta je uzeo pustinjaka Alamo Kalamoa za svog prvog učitelja. Međutim, nije bio zadovoljan njegovim podučavanjima, pa ga je ostavio i potražio za duhovne instrukcije pomoć drugog pustinjaka po imenu Udako Ramputo. Na kraju je odlučio da se lati joginskih vežbi. Primenjivao je strogi tapas i pranajamu (vežbanje kontrole daha) tokom šest godina. Rešio je da postigne vrhovni mir primenjujući samo-obamrlost. Gotovo u potpunosti se uzdržavao

od uzimanja hrane. Nije postigao naročiti napredak usvajanjem ovog metoda. Bio je sveden na kostur; postao je veoma slab.

U taj čas, neke plesačice su prolazile tuda radosno pevajući uz pratnju gitare. Buda je poslušao njihovu pesmu i našao u njoj istinsku pomoć. Ta pesma za same devojke nije imala posebno duboko značenje, ali je za Budu to bila poruka puna dubokog duhovnog značaja. Bio je to duhovni stimulans koji ga je izvukao iz beznađa i ulio mu snagu i hrabrost. Pesma je ovako glasila:

*»Lepo se odvija ples kada je sitar udešen.
Udesite nam sitar ni odveć nisko ni previsoko,
i razigraćemo ljudska srca.
Suviše zategnuta žica puca,
a odveć labava je nečujna i muzika zamire.
Udesite nam sitar ni odveć nisko ni previsoko.«*

Buda je shvatio da ne treba da odlazi u krajnost mučeći telo glađu i da treba da prihvati zlatnu sredinu ili srednji put, izbegavajući krajnosti. Tada je počeo umereno da jede. Odbacio je pređašnje ekstremne vežbe i držao se srednjeg puta.

Prosvetljenje

Jednom se Buda osećao obeshrabreno budući da nije imao uspeha u joginskim vežbama. Nije znao gde da ide ni šta da radi. Jedna seljanka je zapazila njegovo tužno lice. Prišla mu je i učtivo mu se obratila: »Poštovani gospodine, mogu li ti doneti nešto hrane? Čini mi se da si veoma gladan.« Gotama ju je pogledao i upitao: »Kako ti je ime, draga sestro?« Devojka je odgovorila: »Prečasni gospodine, moje ime je Suđata.« Gotama reče: »Suđata, ja sam jako gladan. Možeš li ti stvarno da utoliš moju glad?«

Bezazlena Suđata nije razumela Gotamu. Gotama je bio duhovno gladan. Źudeo je da postigne vrhovni mir i samo-spoznavu. Trebao je duhovnu hranu. Suđata je stavila nešto hrane pred njega i molila ga da je uzme. Gotama se nasmešio i rekao: »Draga Suđata, veoma mi se dopada tvoja ljubazna i dobroćudna narav. Šta misliš, može li ova hrana da utoli moju glad?« Suđata je odgovorila: »Da gospodine, ona će svakako utoliti tvoju glad. Budi tako dobar da je pojedješ.« Gotama je počeo da jede u hladu velikog drveta, koje će se otada zvati veliko 'Bo-drvo' ili drvo mudrosti. Gotama je u meditativnom stanju sedeo pod drvetom od ranog jutra do zalaska sunca, sa vatrenom odlučnošću i gvozdenom rešenošću: »Neka umrem. Neka mi telo propadne i meso nek' mi se osuši. Neću ustati sa ovog sedišta dok ne dobijem potpuno razjašnjenje.« Zagnjurio se u duboku meditaciju. Tokom noći ušao je u duboki samadi (nadsvesno stanje) pod tim svetim Bo-drvetom (pipal drvo ili *ficus religiosa*). Maja ga je iskušavala na razne načine, ali je on ostao nosalomljiv. Nije se predao dražima i iskušenjima maje. Izašao je pobedonosno sa potpunim razjašnjenjem. Dosegao je nirvanu (oslobođenje). Lice mu je sjalo božanskim sjajem i zračenjem. Podigao se sa svog sedišta i plesao u božanskom zanosu sedam uzastopnih dana i noći oko svetog Bo-drveta. Onda se vratio u normalnu ravan svesti. Srce mu je bilo ispunjeno dubokom milošću i saosećanjem. Źeleo je da sa čovečanstvom podeli ono što ima. Proputovao je čitavu Indiju i propovedao svoju doktrinu i jevanđelje. Postao je spasitelj, osloboditelj i iskupitelj.

Buda je izložio svoja iskustva samadija: »Posmatrao sam svoj um oslobođen od zagađenosti zemaljskog postojanja, oslobođen od zagađenosti čulnih užitaka, oslobođen od zagađenosti krivoverja, oslobođen od zagađenosti neznanja.«

U oslobođenom stanju javilo se znanje: »Ja sam oslobođen, ponovno rađanje je prekinuto, religijski hod je dovršen, ono što je trebalo učiniti učinjeno je, i nema potrebe za sadašnjom egzistencijom. Savladao sam sve protivnike; ja sam potpuno mudar, lišen sam mrlja u svakom pogledu; napustio sam sve i zadobio oslobođenje pomoću uništenja želje. Pošto sam sam stekao znanje, koga treba da zovem svojim gospodarem? Ja nemam učitelja; meni niko nije ravan. Ja sam sveti u ovome svetu; ja sam najviši učitelj. Jedino sam ja apsolutno sveznajući (sambudo). Stekao sam prisebnost gašenjem svake strasti i zadobio nirvanu. Da bih utemeljio kraljevstvo zakona (darmo) idem u grad Varnasi. Udaracu u bubanj besmrtnosti u tami ovoga sveta.«

I tako je Gospod Buda otišao u Varnasi. Jedne večeri ušao je u 'park jelena', gde je održao govor i propovedao svoju doktrinu. Propovedao je svima bez razlike, muškarcima i ženama, dobrostojećima i uniženima, neznalicama i učenima – svima jednako. Svi njegovi prvi učenici bili su laici, a među njima su bile i dve žene. Prvi preobraćenik bio je mladi bogataš Jasa. Sledeći su bili Jasini otac, majka i supruga. To su bili njegovi laički učenici.

Buda je polemisao i raspravljao sa svojim starim učenicima koji su ga napustili dok je bio u Uruvila šumi. Pridobio ih je svojim silovitim argumentima i ubedljivim moćima. Kondano, stari pustinjač, bio je prvi preobraćenik. I ostali su ubrzo prihvatili doktrinu Gospoda Bude. Stvorio je šezdeset učenika i poslao ih u raznim pravcima da propovedaju njegovu doktrinu.

Svojim učenicima je govorio da ne ispituju poreklo sveta, postojanje i prirodu Boga. Rekao im je da su takva istraživanja praktično beskorisna i podesna jedino da zbune njihove umove.

Širenje doktrine

Broj Budinih sledbenika postupno se uvećavao. Plemići, bramini i mnogi bogati ljudi postali su njegovi učenici. Buda nije obraćao pažnju na kaste. I siromašni i izgnani primani su u njegov red. Oni koji su hteli da u potpunosti postanu članovi njegovog reda bili su obavezni da postanu monasi i da se pridržavaju strogih pravila ponašanja. Buda je imao i mnogo laičkih učenika, koji su morali da se staraju o potrebama monaha.

U Uruvila šumi živela su tri brata – sva trojica vrlo čuveni monasi i filozofi. Imali su mnogo obrazovanih učenika. Bili su odlikovani od strane kraljeva i vladara. Gospod Buda otišao je u Uruvilu i živio sa ta tri ugledna monaha. Uspeo je da ih preobrati, što je izazvalo veliku senzaciju širom zemlje.

Gospod Buda i njegovi učenici zaputili su se u Raḍgrihu, glavni grad Magade. Kralj Bimbisara, praćen sa 120 000 bramina i kućevlasnika, dočekaio je Budu i njegove sledbenike sa velikom gorljivošću. Saslušao je besedu Gospoda Bude i odmah postao njegov učenik. 110 000 bramina i kućevlasnika postali su redovni članovi njegovog reda, dok su preostalih 10 000 postali laički sledbenici. Budini sledbenici bivali su izloženi preziru kada su svakodnevno išli da prose hranu. Bimbisara je Budi poklonio Veluvanam - bambusov gaj, jedan od kraljevskih vrtova užitaka u blizini grada. Gospod Buda je tamo proveo mnoge kišne sezone sa svojim sledbenicima.

Svaki budistički monah zavetuje se, kada oblači žutu odoru, da će se uzdržavati od ubijanja bilo kojeg živog bića. Stoga je ostanak na jednom mestu tokom kišne sezone postao neophodan. Čak i sada, Paramahansa sanijasiji (najviša klasa onih koji se odriču) Šankarinog reda ostaju na jednom mestu u toku četiri meseca

kišne sezone (čaturmas), pošto u kišnoj sezoni nije moguće kretati se bez ubijanja nebrojenih malih insekata, nastalih kombinovanim uticajem vlage i jakog sunca.

Gospod Buda je primio od svoga oca poruku u kojoj ga ovaj moli da poseti svoje rodno mesto, kako bi mogao da ga vidi još jednom pre no što umre. Buda je rado prihvatio ovaj poziv i krenuo za Kapilavastu. Zaustavio se u šumi izvan grada. Njegov otac i rodbina došli su da ga vide, ali nije im se svideo njihov asketski Gotama. Posle kraćeg vremena napustili su mesto. Nisu napravili nikakve pripreme za prehranjivanje njega i njegovih sledbenika. Uostalom, oni su bili svetovni ljudi. Stoga je Buda otišao u grad i prosió hranu od vrata do vrata. Ova vest doprla je i do njegovog oca. Pokušao je da odgovori Gotamu od prošnje. Gotama mu je rekao: »O, kralju, ja sam prosjak – ja sam monah. Moja je obaveza da uzimam milostinju od vrata do vrata. To je obaveza Reda. Zašto ti to zaustavljaš? Hrana koja je dobijena od milostinje veoma je čista.« Njegov otac nije obratio nikakvu pažnju na ove reči. Zgrabio je činiju iz njegove ruke i odveo ga u svoju palatu. Svi su došli da Budi odaju poštovanje, samo njegova supruga Jasodara nije došla. Rekla je: »On će sam doći k meni, ako u njegovim očima imam ikakvu vrednost.« Bila je to vrlo čedna žena obdarena vivekom (razlučivanjem), veragjom (odsustvom strasti) i drugim moralnim vrlinama. Od dana kad je izgubila muža odbacila je sve svoje raskoši. Jednom dnevno je jela veoma jednostavnu hranu i spavala na asuri. Vodila je život strogog isposništva. Gotama je doznao za sve ovo. Bio je veoma dirnut, i odmah je otišao da je vidi. Ona je pala ničice pred njegova stopala, uhvatila se za njih i briznula u plač. Buda je osnovao red žena-isposnika, a Jasodara je postala prva od budističkih monahinja.

Jasodara je svom sinu kroz prozor pokazala Budu dok je prolazio i rekla mu: »Slušaj me, Rahula! Taj monah je tvoj otac. Idi ka njemu i

traži ono što ti pripada rođenjem. Reci mu smelo: 'Ja sam tvoj sin. Daj mi moje nasleđe'.« Rahula je smesta otišao do Bude i rekao: »Dragi oče, daj mi moje nasleđe.« Buda je upravo jeo i nije dao nikakav odgovor. Dečak je ponovo zatražio svoje nasleđe. Buda je otišao u šumu, ali dečak ga je bez reči pratio. Buda reče jednom od svojih učenika: »Dajem ovom dečaku dragoceno duhovno blago koje sam stekao pod svetim Bo-drvetom. Postavljam ga za naslednika tog blaga.« Rahula je bio iniciran u monaški red. Kada je ova vest stigla do ušiju Budinog oca, bio je vrlo ožalošćen jer nakon što je izgubio sina, sada je izgubio i unuka.

Buda je ponekad pravio čuda. Surova zmija ogromne magijske moći bljuvala je vatru na Budu. Buda je ušao u vatru i usmerio plamenove natrag na zmiyu. Jednom prilikom stablo je spustilo jednu svoju granu da bi pomoglo Budi kada je ovaj hteo da izađe iz tanka za vodu. Jednoga dana pet stotina komada ogrevnog drveta rascepili su se sami od sebe na Budinu zapovest. Buda je stvorio pet stotina posuda sa vatrom koja je gorela u njima za đatile (monasi sa kosom vezanom u čvor) da se ogreju u zimskoj noći. U vreme poplave, učinio je da voda opadne i zatim je hodao po njoj.

Ananda, jedan od Budinih bratića, bio je jedan od glavnih ranih učenika Bude, i njegov najposvećeniji prijatelj i učenik. Bio mu je posvećen sa posebnom vatrenošću na jednostavan detinji način i služio ga kao njegov lični sluga do kraja njegovog života. Bio je vrlo omiljen i vrlo ljubazan čovek prijatnog ophođenja. Nije imao intelektualnih znanja, ali je bio čovek velike otvorenosti i nežne i odane prirode. Devadata, jedan od Anandine braće, takođe je bio u Redu. Postao je Budin najveći suparnik i svim silama se trudio da istisne Budu i zauzme njegovo mesto. Berberin po imenu Upali i seljak zvani Anuruda takođe su bili su primljeni u Red. Upali je postao istaknuti vođa njegovog Reda. Anuruda je postao budistički filozof ogromne erudicije.

Kraj

Buda je otišao u Sravasti, glavni grad kraljevine Kosala. Tu mu je bogati trgovac ustupio za boravište prostranu prekrasnu šumu. Buda je tamo proveo mnoge kišne sezone i održao nekoliko veličanstvenih govora. Tako je Gospod Buda propovedao svoje učenje više od četrdeset pet godina putujući od mesta do mesta.

Umro je od bolesti izazvane nekom greškom u ishrani. Oboleo je jedući *sukara-madavam*, jelo koje mu je pripremila sledbenica Kundo. Komentator objašnjava da ova reč znači 'svinjetina'. Subadara Bikšu, pak, smatra da to znači nešto čemu su skloni divlji veprovi i što ima sličnosti sa tartufom. Dr. Hoj tvrdi da to nije svinjetina već *sukarakanda* ili svinjski koren, loptasti koren koji se uglavnom nalazi u džungli i koji Indijci jedu sa velikim zadovoljstvom. To je 'falahaar' koji se jede u danima posta.

Buda je rekao Anandi: »Idi, Ananda, spremi mi između dvojnih sal-stabala ležaj sa glavom prema istoku. Iscrpljen sam i želeo bih da legnem.« Usledili su čudesni prizori. Sal-stabla procvata su u punom cvatu iako nije bila sezona cvetanja. To cveće je u znak dubokog poštovanja padalo na telo Bude. Božanski cvetovi koralnog drveta i božanski sandalov prah takođe su iz poštovanja padali odozgo na Budino telo.

Gospod Buda reče: »Pridite sada, dragi monasi. Opraštam se sa vama. Sve smese su podložne raspadanju. Imajte uspeha pomoću marljivosti i zaradite svoje spasenje.«

Nekoliko događaja

Duh ahimše (ne-nasilja) uvek je bio uz Gotamu od samog njegovog detinjstva. Jednoga dana njegov bratić Devadata ustrelio je pticu. Jadno stvorenje bilo je povređeno i palo je na zemlju. Gotama je potrčao, podigao ga i odbio da ga preda svom bratiću. Izbila je svađa pred Radžaguruom koji je presudio u korist Gotame, a na Devadatino veliko poniženje.

U svojim lutanjima, Gotama je jednog dana ugledao stado koza i ovaca kako prolaze uskom dolinom. Pastir je povremeno vikao i trčao napred i nazad kako bi sprečio da pripadnici tora ne zalutaju. U tom ogromnom stadu Gotama je spazio jedno malo jagnje koje se s mukom vuklo i zaostajalo, ranjeno i osakaćeno udarcima pastira. Gotamino srce bilo je ganuto i on ga je uzeo u naručje i nosio govoreći: »Bolje je olakšati patnju nedužnog bića nego sedeti na Olimpu ili u zabitim pećinama i nezainteresovano posmatrati žalosti i patnje čovečanstva.« Onda, okrenuvši se ka pastiru, upita: »Kuda to ideš, prijatelju, sa ovim golemim stadom u takvoj žurbi?« »Do kraljeve palate«, reče pastir, »poslati smo da dovedemo koze i ovce za žrtvovanje koje naš gospodar – kralj – započinje večeras za umilostivljenje bogova.« Čuvši ovo, Gotama je sledio pastira, noseći jagnje u naručju. Kada su ušli u grad, pronela se vest da je sveti pustinjač doneo žrtve naručene od kralja. Dok je Gotama prolazio ulicama, narod je izašao da vidi milostivi i svetački lik mladića obučenog u žutu odoru sadua (onog koji se odrekao), i svi su bili ispunjeni divljenjem i strahopoštovanjem pred njegovim plemenitim držanjem i prijatnim izgledom. I kralj je bio obavešten o dolasku svetog čoveka na žrtvovanje. Kada su obredi otpočeli u prisustvu kralja, dovedena je koza namenjena da bude ubijena i ponuđena bogovima. Stajala je vezanih nogu, a visoki sveštenik sa

velikim krvožednim nožem u ruci bio je spreman da prereže grlo neme životinje. U tom okrutnom i tragičnom trenutku, kada je život jasnog stvorenja visio o koncu, Gotama je istupio i uzviknuo: »Zaustavi ovaj okrutni čin, kralju!« I kako je to rekao, sagnuo se i razvezao okove žrtve. »Svako stvorenje«, rekao je, »želi da živi, kao što i svako ljudsko biće želi da sačuva svoj život.« Tada je sveštenik bacio svoj nož u stranu poput grešnika pokajnika, a kralj je sutradan izdao kraljevski dekret po celoj zemlji, sa ciljem da se ubuduće više ne obavljaju žrtvovanja i da svi ljudi pokažu milosrđe prema pticama i životinjama.

Kisagotami, mlada žena, bila je udata za sina jedinca bogataša i imali su muško dete. Dete je umrlo kada mu je bilo dve godine. Kisagotami je bila jako privržena detetu. Privila je mrtvo dete na grudi, odbila da se odvoji od njega, i išla od kuće do kuće, svojim prijateljima i rođacima, moleći ih da joj daju neki lek koji bi njeno dete povratio u život. Budistički monah joj je rekao: »O, dobra devojko! Ja nemam lek. Ali idi Gospodu Budi. On ti sigurno može dati veoma dobar lek. On je okean milosti i ljubavi. Dete će se vratiti u život. Ne budi zabrinuta.« Ona je odmah otrčala do Bude i rekla: »O, prečasnog gospodine! Možeš li da daš neki lek ovom detetu?« Buda je odgovorio: »Da. Daću ti veoma dobar lek. Donesi malo semena slačice iz neke kuće u kojoj nisu umirali ni dete ni muž ni žena ni otac ni majka ni sluga.« Ona reče: »U redu, gospodine, začas ću ti to doneti.«

Noseći mrtvo dete u naručju, Kisagotami je ušla u prvu kuću i zatražila nešto semena slačice. »Evo ti, ženo, seme slačice. Uzmi ga.« Kisagotami je upitala: »U vašoj kući, da li je ijedan sin ili muž ili žena, otac ili majka ili sluga umro?« Odgovorili su: »Znaš li ti, ženo,

da je to veoma čudno pitanje. Razume se da su mnogi poumirali u ovoj kući.« Kisagotami je otišla u sledeću kuću i postavila isto pitanje. Vlasnik kuće joj reče: »Ja sam izgubio najstarijeg sina i suprugu.« Otišla je u treću kuću. Tamo su joj odgovorili: »Izgubili smo svoje roditelje.« U sledećoj kući gazdarica joj reče: »Izgubila sam muža prošle godine.« Na kraju Kisagotami nije bila u stanju da nađe ni jednu jedinu kuću u kojoj niko nije umro. Viveka i veragja sinuli su u njenom umu. Sahranila je mrtvo telo svoga deteta. Počela je ozbiljno da razmišlja o problemu života i smrti u ovom svetu.

Kisagotami je zatim otišla do Gospoda Bude i poklonila se pred njegovim lotos-stopalima. Buda joj reče: »O, dobra devojko! Jesi li donela seme slačice?« Kisagotami odgovori: »Nisam bila u stanju da nađem nijednu kuću u kojoj niko nije umro.« Tada Buda reče: »Svi objekti ovog sveta su propadljivi i nestalni. Ovaj je svet prepun patnji, nevolja i muka. Čovek je uznemiren rođenjem, smrću, bolešću, starošću i bolom. Ali ono što možemo jeste da iz iskustva steknemo mudrost. Ne treba da očekujemo stvari koje se ne događaju i neće se dogoditi. Takvo očekivanje samo nas vodi u nepotrebnu bedu i patnju. Čovek treba da postigne nirvanu. Jedino onda će sve žalosti biti privedene kraju, i čovek će steći besmrtnost i večni mir.« Tada je Kisagotami postala Budin učenik i pristupila redu monahinja.

Jednom je Buda otišao do kuće bogatog bramina sa zdelom u ruci. Bramin se jako naljutio i rekao: »O, bikšu (prosjače), zašto vodiš isprazan život lutanja i prošnje? Nije li to sramno? Pa ti imaš dobro građeno telo, i mogao bi da radiš. Vidiš, ja orem i sejem. Radim u poljima i zarađujem svoj hleb u znoju lica svog. Vodim težak život.

Bilo bi bolje kada bi i ti orao i sejao, pošto bi tada imao obilje hrane za jelo.« Buda odgovori: »O, bramine! I ja orem i sejem i, pooravši i posejavši, jedem.« Bramin reče: »Hoćeš da kažeš da si zemljoradnik? Ne vidim nikakve znake toga. Gde su ti plug, volovi i semenje?« Na to Buda odgovori: »Bramine, samo poslušaj moje reči sa pažnjom. Ja sejem semenje vere. Dobra dela koja vršim su kiša koja natapa semenje. Viveka i veragja su delovi mog pluga. Pravednost je ručka. Meditacija je prut koji daje podstreka. Sama i dama – spokoj uma i obuzdanost indrija (čula) – su volovi. Tako ja orem zemljište uma i uklanjam korov sumnje, zablude, straha, rađanja i smrti. Žetva koja zahvaljujući tome dozreva je besmrtni plod nirvane. Sve se žalosti okončavaju ovom vrstom oranja i žetve.« Bogati arogantni bramin došao je pameti. Otvorile su mu se oči. Pao je ničice pred Budina stopala i postao njegov laički pristalica.

Budina podučavanja

Gospod Buda je propovedao: »Moraćemo da otkrijemo uzrok žalosti i način da je se oslobodimo. Želja za čulnim užitkom i prijanjanje za zemaljski život su uzrok žalosti. Ako možemo da iskorenimo želju, sve će se žalosti i patnje okončati. Steći ćemo nirvanu ili večni mir. Oni koji strogo slede plemenitu osmostruku stazu – poimence: ispravno mišljenje, ispravnu odlučnost, ispravan govor, ispravno ponašanje, ispravnu primenu, ispravan napor, ispravnu pažnju i ispravnu samo-koncentraciju - biće lišeni žalosti. Ovo je odista, monasi, ta srednja staza koju je Tatagata do kraja shvatio, koja proizvodi uvid, koja proizvodi znanje, koja vodi ka spokoju i vedrini, ka natprirodnom znanju, ka savršenom budastvu, ka Nirvani.

»Ovo je pak, monasi, plemenita istina o patnji. Rođenje je bolno, starost je bolna, bolest je bolna, opštenje sa nevoljenim objektima je bolno, razdvajanje od voljenih objekata je bolno, predmet želje koji se ne dobije isto tako je bolan – ukratko, pet elemenata privrženosti životu su bolni. Tih pet elemenata privrženosti zemaljskom životu su oblik, osećaj, opažanje, sastavni delovi i svest.

»Ovo je pak, monasi, istina o uzroku patnje. To je ona žeđ koja vodi ka obnovljenom postojanju, koja je povezana sa radošću i strašću, i koja nalazi radost tu i tamo, to jest, žeđ za čulnim užitkom, i nagonska žeđ za postojanjem. Ovo je pak, monasi, plemenita istina o prestanku patnje, koji je prestanak i potpuno odsustvo želje za samom tom žeđi, njeno napuštanje, predaja, oslobođenje od nje i ne-vezivanje za nju. Ovo je pak, monasi, plemenita istina o pravcu koji vodi ka prestanku patnje. Ovo je doista plemenita osmostruka staza, poimence, ispravno mišljenje, itd.«

(...)